

ХРЫСЦІЯНСКІЯ РЭГІЯНАЛЬНЫЯ СМІ Ў КАНТЭКСЦЕ СУЧАСНЫХ ПРАБЛЕМ ГРАМАДСТВА

А. Р. Хромчанка

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт,
вул. Кальварыйская, 9, 220004, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
albina77153@gmail.com*

У артыкуле апісваюцца асноўныя праваслаўныя і каталіцкія рэгіянальныя выданні, іх роля ў жыцці беларускага грамадства, а таксама выказваецца ідэя пра неабходнасць стварэння адзінай міжканфесійнай прэсы на беларускай мове.

Ключавыя словы: міжканфесійны; рэгіянальны; рэлігійны; праваслаўны; каталіцкі; агульнахрысціянскі.

CHRISTIAN REGIONAL MEDIA IN THE CONTEXT OF PROBLEMS IN TODAY'S SOCIETY

*Belarusian State University,
9, Kalvariyskaya Str., 2200004, Minsk, Republic of Belarus
Corresponding author: A. R. Hromchenko
(albina77153@gmail.com)*

The article describes the main Orthodox and Catholic regional periodicals, their role in the life of the Belarusian society, as well as the idea of the need to create a common interfaith print media in the Belarusian language.

Key words: interfaith; regional; religious; Orthodox; Catholic; all Christian.

Сучасныя праблемы беларускага грамадства шырока і адкрыта асвятляюцца ў разнастайных рэлігійных праваслаўных і каталіцкіх друкаваных выданнях. Асаблівую ролю ў гэтым выконваюць рэгіянальныя СМІ: яны знаёмяць чытача не толькі з падзеямі агульнадзяржаўнага характару, але перадусім актывізуюць і кансалідуюць вернікаў невялікіх парафій, далучаюць іх да агульнахрысціянскіх каштоўнасцяў, фарміруюць іх светаўспрыманне ў кантэксте евангельскага вучэння. Духовная сфера надзвычай важная і неабходная для грамадства, паколькі яна беспасярэдне ўплывае на сацыяльныя, палітычныя, культурныя пра-

цэсы ў краіне. Таму заканамерна, што колькасць рэлігійных выданняў, у тым ліку рэгіянальных, змяняецца ў адпаведнасці са зменамі ў іншых сферах жыцця.

На сёння ў Беларусі хрысціянскія СМІ займаюць значнае месца сярод дзяржаўных і недзяржаўных друкаваных сродкаў. Напрыклад, Беларуская праваслаўная царква мае свой выдавецкі цэнтр, які друкуе рэлігійную і свецкую літаратуру і перыёдыку – часопісы, газеты, буклеты. Галоўнае праваслаўнае выданне, якое выпускае экзархат Беларускай Праваслаўнай Царквы, – газета «Царкоўнае слова». Яна выходзіць на расейскай і беларускай мовах і мае наклад 10000 асобнікаў. «Газету рэдагуе выпускнік факультэта журналістыкі БДУ А. Харытонаў, які стварыў творчы калектыў з ліку прафесіяналаў – журналістаў, дызайнераў і інш.» [1, 69–70]. «Вестник экзархата» выходзіць непарывадычна і змяшчае матэрыялы, прысвечаныя якой-небудзь падзеі з рэлігійнага жыцця. Квартальнік «Праваслаўе ў Беларусі і свеце» выпускае Беларускае праваслаўнае брацтва Трох Віленскіх мучнікаў. Гэты часопіс распаўсюджваецца таксама за межамі Беларусі і знаёміць беларусаў-эмігрантаў з праваслаўным жыццём на Беларусі.

Аднак асноўная частка праваслаўных выданняў рэгіянальная. Напрыклад, «Гродненские епархиальные ведомости» былі заснаваныя ў 1901 г. і адноўленыя ў 1992 г. Гэта штомесячнік, яго наклад 1100 асобнікаў, аб'ём – 20 старонак, фармат А4. Выдаецца на дзвюх мовах – расейскай і беларускай, аднак апошняй у выданні вельмі мала. Тэматыка гэтага часопіса – навіны з жыцця Гродзенска-Ваўкавыскай епархіі. У Магілёве адноўлены «Епархиальные ведомости», якія выходзяць раз на два месяцы на расейскай мове. Газета «Бабаруйскі кур'ер» мае старонку «Светлячок», дзе штомесяц змяшчаюцца матэрыялы рэлігійнага зместу для хатняга ўжытку – праваслаўныя навіны, багаслоўскія тэксты, вершы, рэклама нядзельнай школы.

Каталіцкі Касцёл таксама мае сваё выдавецтва «Про Хрысто», дзе друкуюцца часопісы, кнігі рэлігійнага характару, творы беларускіх пісьменнікаў, перакладная літаратура. Самае старэйшае каталіцкае выданне – часопіс «Ave Maria» – беларускамоўнае. Яго наклад 5500 асобнікаў, разыходзіцца па парафіях пераважна Мінска-Магілёўскай архідыяцэзіі. Фармат 84x108 1/16. Квартальнік «Наша вера» (наклад 800 асобнікаў) разлічаны на дасведчанага і адукаванага чытача. Рэдактар Крыстына Лялько адзначае: «Калі казаць пра “Ave Maria”, то яна сапраўды адрасаваная для найбольш практыкуючых вернікаў. А што

датычыць “Нашай веры”, то мы шырока друкуем артыкулы нават такога свецкага характару, гістарычнага. Так што я думаю, гэты кварталнік цікавы ня толькі практыкуючым вернікам, і ў прыватнасці католікам, але і шырокаму колу чытачоў увогуле» [2].

Тэксты каталіцкай друкаванай прадукцыі можна класіфікаваць паводле жанравай прыналежнасці: арыгінальная літаратура (казанне, слова, пропаведзь, пасланне, малітва); публіцыстычная літаратура (артыкул, інтэрв’ю, нарыс, нататка); навукова-папулярная літаратура (слоўнік, энцыклапедычны слоўнік, матэрыялы навуковых канферэнцый); мастацкая літаратура (паэзія, евангельскія разважанні, споведзі, дзённікі). Значнае месца паводле колькасці выданняў займае перакладная літаратура. Бестселер каталіцкай літаратуры, які пабачыў свет больш як на 20-ці мовах свету, у тым ліку і на беларускай, – «Пераступіць парог надзеі» Яна Паўла II (Рым-Люблін-Мінск, 1977), а таксама яго ж «Дар і Таямніца» (Непакалянаў, 1998), «Памяць і самасвядомасць» (Мінск, «Про Хрысто», 2006), «Устаньце, хадзем!» (Мінск, «Про Хрысто», 2008). На беларускай мове выдадзены таксама энцыклікі, адгартацыі, лісты Яна Паўла II: Энцыкліка Святога Айца Яна Паўла II «Fides et ratio» (2000), Апостальскі ліст Святога Айца Яна Паўла II «Rozarium Virginis Mariae» (2003). Перакладніца кніг святога Папы Крыстына Лялько ў дакладзе «Спадчына Яна Паўла II на беларускай мове», выступаючы ў 2005 г. на Міжнародным сімпозіуме «Ян Павел II – чалавек веры і культуры», адзначыла: «Слова Яна Паўла II заўсёды было чаканым, бо адкрывала новыя глыбіні праўды пра чалавека, пра яго душу, умацоўвала ўсіх нас у веры...» [Ave Maria, №5 (302) 2020].

Да ліку асноўных рэгіянальных каталіцкіх выданняў належыць газета Гродзенскай дыяцэзіі «Слова Жыцця». Яна выдаецца фарматам А-4 раз на два тыдні, аб’ёмам 12 старонак. Мае 2 моўныя версіі. Друкуецца па-польску і асобным накладам па-беларуску. У беларускай версіі частка матэрыялаў на расейскай мове. Беларускі наклад – 4400 асобнікаў. Архікатэдральны касцёл св. Станіслава ў Магілёве з 1993 г. выдае на беларускай мове «Веснік надзеі» раз на квартал. Наклад – 499 асобнікаў.

«Каталіцкі Веснік» Віцебскай дыяцэзіі, першы нумар якога выйшаў у красавіку 2011 г., сёлета адзначае 10-годдзе. Ініцыятар і заснавальнік газеты коёндз Віктар Марціновіч перадаў яго ў Ватыкан для Папы Бенедыкта XVI. Нумар за 25 верасня 2020 быў самы тыражны і склаў

13 300 адбіткаў. Гэта адзінае каталіцкае выданне, якое можна выпісаць праз РУП «Белпошта». У газеце друкаваліся рэпартажы з Партугаліі, Італіі, Украіны, Польшчы, Латвіі і Эстоніі, а ў конкурсе па ўжыванні беларускай мовы ў рэгіянальным друку ў 2014 і 2019 гг. выданне атрымала дыплом за 1-е месца [3].

Названія друкаваныя выданні, арыгінальная і перакладная літаратура – гэта толькі невялікая частка рэлігійнай прадукцыі ў сучаснай беларускай інфармацыйнай прасторы. Думаецца, што яе нельга трактаваць як прадукцыю, абмежаваную канфесійна ці дзяцэзіяльна, што не імкнецца выйсці на шырокі дыялог з іншымі канфесіямі ці нявернікамі. Такі дыялог ёсць у сумеснай працы на тэматычных навукова-практычных канферэнцыях, у стварэнні агульных хрысціянскіх праектаў і інш.

Аднак у Беларусі пакуль што няма агульнага міжканфесійнага рэлігійнага выдання на беларускай мове, у якім мелі б месца культурныя, сацыяльныя, маральна-этычныя праблемы не толькі сталіцы, але і розных рэгіёнаў краіны. Такі шырокі духоўна-культурніцкі і тэалагічны дыялог спрыяў бы адзінству нацыі, аздараўленню духоўнай сферы грамадства, выхаду з сацыяльна-палітычнага крызісу, які сёння цяжка перажывае Беларусь.

Бібліяграфічныя спасылкі

1. *Говін С. В.* Канфесійны друк у Беларусі : вучэб.-метад. комплекс. Мінск : БДУ, 2008. С. 69–70.
2. Рэлігійная прэса Беларусі [Электронны рэсурс]. URL: www.svaboda.org (дата звароту: 05.08.2020).
3. «Каталіцкаму весніку» – 10 гадоў... [Электронны рэсурс]. URL: www.catholic.by (дата звароту: 27.04.2021).